

תת"ע 2296/05/18 - מדינת ישראל נגד מנחם גיא

בית משפט השלום לתעבורה בתל אביב - יפו

תת"ע 2296-05-18 מדינת ישראל נ' מנחם גיא

לפני כבוד השופטת צפורה משה
המאשימה: מדינת ישראל
נגד

הנאשם: מנחם גיא ע"י ב"כ עו"ד פאזור ממשרד עו"ד חורש

החלטה

כנגד הנאשם הוגש כתב אישום ובו נטען, כי הנאשם נהג ברכב מסוג מזדה מ.ר. 8428159 ביום 9/1/18 שעה 10:25 ובעת שנהג ברכב אחז או השתמש בטלפון, שלא באמצעות דיבורית בניגוד **לתקנה 28 (ב)(1)(א) לתקנות התעבורה.**

מדובר בעבירה מסוג ברירת משפט, אשר בגינה נמסרה לנאשם הודעת תשלום קנס והנאשם הוא זה שבקש להישפט בגינה.

יצוין כי בצידה של העבירה 8 נקודות אשר יזקפו לחובת הנאשם במשרד הרישוי, זאת במידה ויורשע בעבירה המיוחסת לו.

כתב האישום המצוי בתיק, נחתם על ידי תובע מוסמך ביום 2/5/18 והוגש נגד הנאשם לבית המשפט ביום 3/5/18.

בעניינו של הנאשם התקיימו 3 דיונים.

בשני הדיונים הראשונים לא הייתה התייצבות לנאשם, זאת כפי הנראה בשל היעדר מסירה לנאשם.

משכך, נתבקשה המאשימה לאתר את הנאשם ולזמנו לדיון הנדחה במסירה אישית.

הנאשם אותר ושכר שירותי עורך דין אשר התייצב לדיון בעניינו ביום 21/8/18.

בפתח הדיון הודיע ב"כ המאשימה כי יש בדעתו לתקן את כתב האישום לעבירה של נהיגה בלא זהירות וזאת, **בניגוד לתקנה 21(ג) לתקנות התעבורה, התשכ"א - 1961.**

ב"כ המאשימה ציין כי המאשימה מבקשת לתקן את כתב האישום על דרך של "שינוי העובדות",

ראה: עמ' 3 לפרוטוקול ש' 10 ואילך.

ב"כ הנאשם הביע התנגדותו, כאשר בפיו טענה מקדמית ולפיה לא ניתן לאפשר את התיקון מאחר והדבר נוגד את עקרונות הצדק שכן מדובר בבקשה להישפט, הנסמכת לכאורה על העובדות שנטענו בדו"ח המקורי, היא הודעת תשלום הקנס שבגינה ביקש הנאשם להישפט.

ב"כ הנאשם הפנה לפסק דינו של כב' השו' רענן בן יוסף, בעפ"ת 49254-04-18 **אבי קורצברג נ' מ"י** (מחוזי ת"א), שם מצא לנכון בית המשפט הנכבד לערער, לזכות את הנאשם זאת בשל הקושי בתיקון כתב האישום ובהרשעת המערער, בעבירה שונה מזו בה הואשם הן בנסיבות אותו תיק בפרט והן בעבירות ברירות קנס בכלל.

בית המשפט הנכבד לערער קבע, כי בנסיבות מסוימות, ראוי לה אף לערכאת הערער עצמה לעורר מיוזמתה טענה מקדמית לנאשם, אם מאלו המנויות בסעיף 149 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב-1982 (להלן: "חסד"פ") ואם כל טענה מקדמית אחרת ולדרוש מהצדדים להתייחס אליה וכי היפה לטענות מקדמיות יפה גם להגנת הגנה מן הצדק.

יובהר כי אחד הטעמים לזיכוי באותו תיק היה נעוץ בעובדה שבצידה של העבירה המתוקנת נרשם ניקוד גבוה יותר במשרד הרישוי לחובת הנאשם מזה הקבוע בצידה של העבירה המקורית, זאת בשונה לכאורה מהמקרה שלפנינו, שכן בעניינו העבירה המתוקנת אותה מבקשת המאשימה לייחס לנאשם הינה נטולת נקודות.

ואולם על אף האמור לעיל, טוענת ההגנה כי גם במקרה שלפנינו יש מקום להחיל את עקרונות הצדק שנקבעו בפסק דינו הנ"ל של כב' השו' רענן בן יוסף בעניין **קורצברג**, שכן העבירה המתוקנת אותה מבקשת המאשימה לייחס כעת לנאשם הינה חמורה יותר במהותה ואין להעמיד את הנאשם בסכנת הרשעה אם בכלל בעבירה שלא יוחסה לו מלכתחילה בהודעת תשלום הקנס וזאת מבלי קשר בשלב זה לעונש העומד בצידה.

ב"כ המאשימה ביסס נימוקיו על **סעיף 91 לחסד"פ** ולפיו עומדת למאשימה האפשרות לתקן את כתב האישום עד לתחילת הדיון והיא אינה זקוקה לשם כך לרשות בית המשפט.

מנגד לכך הוסיפה ההגנה והשיבה כי **סעיף 149(10) לחסד"פ** הדין בטענה מקדמית שעניינה הגנה מן הצדק הנוגעת להגשת כתב האישום או ניהולו על פי עקרונות של צדק והגינות משפטית, הינו מאוחר בזמן **לסעיף 91 לחסד"פ** וכי יש ליישם את השימוש בסעיף **91 לחסד"פ** במגבלות ועל פי עקרונות הצדק שנקבעו בסעיף **149(10) הנ"ל**.

יצוין כבר עתה כי תיקון **סעיף 149(10) לחסד"פ** הינו משנת תשס"ז ואילו **סעיף 91 לחסד"פ** הינו משנת התשמ"ב.

דין והכרעה:

יובהר כטענת ההגנה כי אכן עסקינן תחילה בשאלה הנוגעת לאחריות הנאשם לביצוע העבירה אשר יוחסה לנאשם בהודעת תשלום הקנס וזאת מבלי קשר בשלב זה לשאלת העונש.

הסמכות לתיקון כתב אישום:

סעיף 91 לחסד"פ קובע :

"**תובע רשאי, בכל עת עד לתחילת המשפט, לתקן כתב אישום, להוסיף עליו ולגרוע ממנו**, במסירת הודעה לבית המשפט המפרטת את השינוי; בית המשפט ימציא העתק מן ההודעה לנאשם."

סעיף 143 לחסד"פ עניינו : "תחילת המשפט".

על פי סעיף 143 הנ"ל בתחילת המשפט יקרא בית המשפט את כתב האישום באזני הנאשם.

סעיף 92 לחסד"פ דן באפשרות לתקן את כתב האישום **לאחר תחילת המשפט** וזאת לבקשת מי מבעלי הדין, אלא שהפעם נדרשת רשות בית המשפט תוך שנקבע בסעיף תנאי בלעדיו אין ולפיו על בית המשפט לבחון תחילה כי ניתנה לנאשם הזדמנות סבירה להתגונן.

סעיף 92 יש בו כדי ללמד על כוונת המחוקק ולפיה עקרונות הצדק וההגינות המשפטית מחייבים כי הנאשם לא ישנה את מצבו לרעה ביחס למצבו עובר לתיקון כתב האישום לאחר תחילת המשפט.

סבורני כי הוא הדין ומקל וחומר כשעסקינן בברירת משפט וזאת גם אם טרם החל המשפט.

אכן במצב דברים רגיל, ועל פי הוראות **סעיף 91 לחסד"פ** והשלב בו היה הדין בתיק זה עומדת למאשימה האפשרות

הקבועה בחוק לתקן את כתב האישום ללא רשות בית המשפט שכן טרם התקיימה הקראה.

לטעמי כאשר מדובר בעבירה מסוג ברירת משפט בה הנאשם הוא זה שבחר להישפט, הגיונם של הדברים מחייב כי תיקון כתב האישום, יהיה כפוף למגבלות ולהוראות החוק הספציפיות הדנות בעבירות מסוג ברירת משפט ואם לא לרשות בית המשפט לפחות להסכמת הנאשם, שאם לא כן, עומדת התנהלות זו בסתירה לעקרונות הצדק וההגיונות משפטית.

תמיהה אני האם לא ניתן לומר כי הלכה למעשה, כאשר מדובר בעבירת ברירת משפט מן הראוי לראות בבקשת הנאשם להישפט תשובה לאישום המיוחס לו בהודעת תשלום הקנס וכפירה בעבירה המיוחסת לו, גם אם טרם התקיימה הקראה פורמלית בבית המשפט?

לטעמי הוראות החוק הנוגעות לברירת משפט הינן בבחינת הוראה ספציפית ויש לפרש את אפשרות המאשימה לתקן או לשנות את כתב האישום **הקבועה בהוראה הכללית בסעיף 91 הנ"ל לחסד"פ במגבלות ובכפוף לעבירה בה בחר הנאשם להישפט.**

הנאשם כאמור הוא זה שבחר להישפט על סמך האמור בהודעה לתשלום הקנס שקבל ואין להעמידו בסכנת הרשעה מעבר לזו שיוחסה לו בהודעת תשלום הקנס.

השאלה הצריכה לענייננו הינה מהי מהות התיקון/ השינוי הקבוע **בסעיף 91 לחסד"פ** גבולותיו תחולתו ו/או אופן יישומו המתבקש מן המאשימה כאשר מדובר בעבירות לפי **סעיפים 228-230 לחסד"פ** הדנים בעבירות קנס וברירת משפט.

שאלה זו מתבקשת הן לאור נוסחם של סעיפי החוק והכללים הספציפיים המסדירים את עבירות ברירת משפט והן ובעיקר לאור עקרונות הצדק וההגיונות המשפטית המחייבים בהגשת כתב אישום ובניהולו וכללי הפרשנות בדין הפלילי המחייבים החלת הפירוש המקל עם מי שאמור לשאת באחריות הפלילית לפי אותו דין.

סעיף 34כ. לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין") קובע כי: "ניתן דין לפירושים סבירים אחדים לפי תכליתו, יוכרע העניין לפי הפירוש המקל ביותר עם מי שאמור לשאת באחריות פלילית לפי אותו דין".

ההוראות הספציפיות החלות בעבירת ברירת משפט במקרה שלפנינו:

סעיף 228 (ב) לחסד"פ קובע:

"היה לשוט או למי שהוסמך כאמור בסעיף 222, יסוד להניח כי אדם פלוני עבר עבירה של ברירת משפט, רשאי הוא למסור לו הודעת תשלום קנס, ההודעה תהא בטופס שנקבע **ויפורטו בה העבירה** ושיעור הקנס שנקבע לה."

סעיף 229 (א)(2) לחסד"פ הדן בעבירות קנס קובע את זכותו של מי שנמסרה לו הודעת תשלום קנס לבקש להישפט על "**העבירה**", היא אותה העבירה אשר פורטה בהודעת הקנס כאמור בסעיף 228 לחסד"פ :

" הודיע תוך תשעים ימים מיום ההמצאה, בדרך שנקבעה בתקנות, שיש ברצונו להישפט על **העבירה**."

סעיף 230 לחסד"פ קובע:

"הודיע אדם לפי סעיף 22(א) שברצונו להישפט על העבירה, תישלח לו הזמנה למשפט תוך שנה מיום שנתקבלה הודעתו... הורשע האדם בבית המשפט על העבירה ונגזר דינו לקנס, לא יפחת הקנס מהסכום הנקוב בהודעת תשלום הקנס..."

מהאמור לעיל עולה כי מדובר באותה עבירה נשוא הודעת הקנס.

כאן עולה השאלה מהי אותה עבירה אשר ניתן לייחס לנאשם אשר בחר להישפט.

ברור מהאמור לעיל כי הכוונה לאותו מעשה לרבות מחדל בהתאם להגדרתה בהודעת תשלום הקנס המקורית.

סעיף 18 לחוק העונשין, קובע לעניין מבנה היסוד העובדתי של העבירה כדלקמן:

(א) "**פרט**", לעניין עבירה - המעשה בהתאם להגדרתה, וכן נסיבה או תוצאה שנגרמה על ידי המעשה, מקום שהן נמנות עם הגדרת אותה עבירה."

בנסיבות אלה סבורני כי צדק של ממש יש בטענות ההגנה ולפיהן מדובר בשינוי עובדות, אשר יש בו כדי להוות חשש ממשי לפגיעה בזכויות הנאשם אשר שינה מצבו לרעה עת בקש להישפט וחשף עצמו להליך פלילי בבית המשפט על כל המשמע מכך, שהרי מדובר בשינוי פרט מפרטי העבירה, גם אם מדובר בשלב טרם תחילת המשפט וגם אם מדובר בעבירה נטולת נקודות.

תשובת הנאשם לדו"ח ברירת הקנס וכפירתו היא שהפכה את הדו"ח לכתב אישום ואשר על כן הרשות הכללית הקבועה **והנתונה למאשימה בסעיף 91 לחסד"פ** יש וצריך כי תהיה כפופה למגבלות הקבועות בהוראות הספציפיות הדנות בברירת משפט ולגזרת העובדות והעבירה בה בחר הנאשם להישפט.

הוראת סעיף 91 לחסד"פ הינה הוראה כללית.

עקרונית הצדק וההגינות המשפטית הקבועים בסעיף 149(10) לחסד"פ וכללי הפרשנות החלים בדין הפלילי מחייבים כי זו תיסוג מפני ההוראות הספציפיות הדנות בעבירת ברירת משפט ומהן ברור כי הנאשם יישפט על העבירה בה בחר להישפט נשוא הודעת תשלום הקנס.

קביעה זו מתחדדת גם מכוח סעיף 3 לחסד"פ הקובע כי:

"בכל ענין של סדר הדין שאין עליו הוראה בחיקוק, ינהג בית המשפט בדרך הנראית לו טובה ביותר לעשיית צדק"

במקרה שלפנינו מבקשת המאשימה לשנות את מצבו של הנאשם לרעה מבלי שניתנה לו ההזדמנות להתגונן ומבלי שהוסברה לו כלל האפשרות בהודעת תשלום הקנס כי במידה ויבחר להישפט רשאית המאשימה לשנות את עובדות כתב האישום מאלו שיוחסו לו בהודעת תשלום הקנס.

מפנה לתקנה 39 לתקנות סדר הדין הפלילי, התשל"ד - 1974 ולאמור בטופס 8 שבתוספת מכוח אותה תקנה.

בדברי ההסבר על גבי הטופס מצויינות במפורש המילים **"כי רצונך להישפט בבית המשפט על העבירה"** ומהי אותה עבירה אם לא העובדות המתוארות בהודעת תשלום הקנס?

לאור האמור לעיל, אני קובעת כי מהות התיקון או השינוי אותו מבקשת המאשימה לעשות במקרה דנן נוגע לשינוי בעובדות, שנוי אשר הינו מהותי והוא נוגד את עקרונית ההגינות והצדק המשפטי וכי נכון וראוי לאמץ את עקרונית הצדק שנקבעו בפסק דינו של כב' השו' רענן בן יוסף **בעניין קורצברג** הנ"ל כעמדת ההגנה.

יש לבחון כל תיקון או שינוי על פי סעיף 91 לחסד"פ במגבלות ובכפוף להוראות הספציפיות הדנות בעבירות ברירת משפט.

לטעמי ברור כי כוונת המחוקק הייתה כי כל שינוי עובדתי הנוגע לעובדות או לעבירה מחייב לפחות את קבלת הסכמת הנאשם לתיקון המוצע גם אם יש בו לכאורה כדי להקל עם הנאשם בעונש, **שהרי קודם לשאלת העונש יש לאפשר לנאשם שבחר להישפט להוכיח חפותו ביחס לאחריות לעובדות וליסודות העבירה שיוחסו לו בהודעת תשלום הקנס.**

אשר על כן, אני קובעת כי העבירה נשוא כתב האישום אשר בגינה בחר הנאשם להישפט נשוא הודעת תשלום הקנס תיוותר על כנה.

מובהר בזאת כי אין בהחלטתי זו לגרוע מסמכות בית המשפט לפי סעיף 184 לחסד"פ להרשיע נאשם בעבירה שאשמתו בה נתגלתה מן העובדות שהוכחו לפניו, אף אם עובדות אלה לא נטענו בכתב האישום, ובלבד שניתנה לנאשם הזדמנות סבירה להתגונן.

ניתנה והודעה היום כ"ט חשוון תשע"ט, 07/11/2018 במעמד הנוכחים.